

Latvijas Republikas
Valsts ieņēmumu dienests

Metodiskais materiāls

Pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Aktualizēts uz 2013.gada 1.jūniju

Metodiskā materiāla saturs

	lp.
1. Pašnodarbinātā statusa noteikšana	3
2. Pašnodarbinātā reģistrācija	5
3. Obligāto iemaksu likme	6
4. Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana.....	7
5. Obligāto iemaksu aprēķināšanas un veikšanas kārtība.....	10
6. Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana.....	14
7. Saistošo normatīvo aktu saraksts	18

1. Pašnodarbinātā statusa noteikšana

1. Pašnodarbinātais ir:

1.1. persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju.

Ja persona, kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību) vienlaikus ir darba ņēmējs, tad tai ir tiesības izvēlēties: vai no autoratlīdzības ienākuma veikt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – obligātās iemaksas) atbilstoši pašnodarbinātajam noteiktajai likmei un kārtībai, vai no autoratlīdzības neveikt obligātās iemaksas. Šādu izvēli persona var izdarīt tikai vienu reizi par pārskata ceturksni līdz termiņam, kas pašnodarbinātajam noteikts obligāto iemaksu veikšanai;

1.2. zvērināts notārs;

1.3. zvērināts advokāts;

1.4. zvērināts revidents;

1.5. prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists;

1.6. cita fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas republikā un kura reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja.

1.7. zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieks, kas, nebūdam darba tiesiskajās attiecībās ar savas zemnieku (zvejnieku) saimniecības pārvaldes institūciju, veic šīs zemnieku (zvejnieku) saimniecības vadības funkciju, ja šajā zemnieku (zvejnieku) saimniecībā, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, nav iecelts (ievēlēts) pārvaldnieks (direktors). Zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieks ir:

1.7.1. pašnodarbinātais – ja pats veic šīs zemnieku (zvejnieku) saimniecības vadības funkciju, un šajā saimniecībā nav iecelts pārvaldnieks,

1.7.2. darba ņēmējs – ja zemnieku (zvejnieku) saimniecībā, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ir iecelts pārvaldnieks, un īpašnieks ir noslēdzis darba līgumu ar uzņēmuma pārvaldes institūciju;

1.8. persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā un kuras darbu apmaksā no Latvijai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma līdzekļiem;

1.9. zvērināts tiesu izpildītājs;

1.10. individuālais komersants.

2. Par pašnodarbinātiem nav uzskatāmi:

2.1. fiziskās personas, kuras ir jaunākas par 15 gadiem;

2.2. autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) saņēmēji:

2.2.1. I vai II grupas invalīdi;

2.2.2. kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju;

2.2.3. kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija, tai skaitā priekšlaicīgi;

2.2.4. ārzemnieki, kuriem nav pastāvīgās dzīvesvietas Latvijā;

2.2.5. autortiesību mantinieki un citi autortiesību pārņēmēji;

2.3. zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks:

2.3.1. ja viņa uzņēmumā ir iecelts pārvaldnieks, un īpašnieks nenodarbojas ar uzņēmuma vadību;

2.3.2. kurš veic uzņēmuma vadības funkcijas, bet nav darba attiecībās ar šo uzņēmumu un ir sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram ir piešķirta valsts vecuma pensija priekšlaicīgi;

2.3.3. kurš veic uzņēmuma vadības funkcijas, bet nav darba attiecībās ar šo uzņēmumu un ir I vai II grupas invalīds;

2.4. fiziskā persona, kura veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un:

2.4.1. sasniegusi pensijas vecumu;

2.4.2. kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija priekšlaicīgi;

2.4.3. ir I vai II grupas invalīds;

2.4.4. kuriem nav pastāvīgās dzīvesvietas Latvijā;

2.5. fiziskās persona, kura gūst ienākumu no personīgās palīgsaimniecības vai piemājas saimniecības un:

2.5.1. ir sasniegusi pensijas vecumu;

2.5.2. kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija priekšlaicīgi;

2.5.3. I vai II grupas invalīds.

1.Piemērs.

Zemnieku saimniecība ir uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) maksātāja un kārto grāmatvedību divkārtšā ieraksta sistēmā. Zemnieku saimniecības īpašnieks nav darba tiesiskajās attiecībās ar savas zemnieku saimniecības pārvaldes institūciju un pats veic zemnieku saimniecības vadības funkciju. Zemnieku saimniecības īpašnieks ir uzskatāms par pašnodarbināto (tas, ka zemnieku saimniecība ir UIN maksātāja neietekmē zemnieku saimniecības īpašnieka kā pašnodarbinātās personas statusu un obligāto iemaksu veikšanas kārtību).

3. Ja persona, vienlaicīgi gūstot vairākus (dažādus) ienākumus, atbilst pašnodarbinātā un darba ņēmēja statusam, tad obligātās iemaksas tā veic no abos statusos gūtajiem ienākumiem, atbilstoši katram statusam noteiktajai likmei un kārtībai.

2.Piemērs.

Zvērināts advokāts nodarbojas ar advokāta praksi, ir reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs un atbilst pašnodarbinātās personas statusam. Advokāts uz darba līguma pamata strādā arī universitātē par lektoru – pilda pasniedzēja funkcijas, par ko saņem darba algu. Obligātās iemaksas no viņa pasniedzēja (lektora) algas ieturēs darba devējs – universitāte, jo advokāts

ir darba ņēmējs. Savukārt no advokāta prakses ienākumiem obligātās iemaksas advokāts veiks pats kā pašnodarbinātais.

4. Pašnodarbinātā statuss neizslēdz iespēju personai kļūt par darba devēju (gan par darba devēju – fizisko personu, gan kā uzņēmuma pārstāvi, kad darbinieku pieņem darbā juridiskā persona – zemnieku saimniecība).

2. Pašnodarbinātā reģistrācija

1. Pašnodarbinātais kā obligāto iemaksu veicējs reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) līdz tā mēneša **desmitajam datumam**, kas seko mēnesim, kurā mēneša **ienākumi** (peļņa) no saimnieciskās darbības pirmo reizi ir sasnieguši obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, t.i., 2013.gadā **Ls 200**.

3. Piemērs

Persona ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja 2013.gada janvārī. Janvārī tās ienākumi (peļņa) no saimnieciskās darbības ir Ls 150, februārī – Ls 100, martā – Ls 350.

Tā kā martā personas ienākumi no saimnieciskās darbības pirmo reizi ir pārsnieguši Ls 200, tai līdz 2013.gada 10.aprīlim ir pienākums VID reģistrēties kā obligāto iemaksu veicējai.

2. Pašnodarbinātais, reģistrējoties VID, uzrāda personu apliecinošu dokumentu un iesniedz šādu dokumentu kopijas, uzrādot oriģinālus:

2.1. persona, kas saņem autoratlīdzību, – dokumentu, kas apliecina autoratlīdzības saņemšanu;

2.2. zvērināts notārs – tieslietu ministra rīkojumu par zvērināta notāra iecelšanu;

2.3. zvērināts advokāts – Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izsniegtu apliecību;

2.4. zvērināts revidents – Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas izsniegtu zvērināta revidenta sertifikātu;

2.5. prakses ārsts – ārsta sertifikātu un Latvijas Ārstu biedrības izsniegtu ārsta prakses reģistrācijas apliecību;

2.6. cita fiziskā persona, kura reģistrējusies kā saimnieciskā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, – īpašuma vai valdījuma tiesības apliecinošu dokumentu, vai citus dokumentus, kas apliecina, ka persona ir saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja;

2.7. prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists – dokumentu, kas apliecina tiesības uzsākt attiecīgo praksi;

2.8. zvērināts tiesu izpildītājs – dokumentu, kas apliecina iecelšanu amatā;

2.9. persona, kuras darbu apmaksā no Latvijas Republikai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma

līdzekļiem – līgumu un dokumentu, kurā ir norāde par atlīdzības izmaksas avotiem, ja tas nav norādīts līgumā.

3. Reģistrējot pašnodarbināto, VID izsniedz paziņojumu (*MK 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.827. 2.pielikumu*), kurā ir norādīts kredītiestādes konta numurs, uz kuru jāpārskaita obligātās iemaksas, kā arī atskaišu iesniegšanas un obligāto iemaksu veikšanas termiņi.

3. Obligāto iemaksu likme

1. Obligāto iemaksu likmes pašnodarbinātajām personām, kā arī likmes atsevišķiem apdrošināšanas veidiem tiek noteiktas katru gadu Ministru kabineta noteikumos.

Obligāto iemaksu likmes sadalījums pa apdrošināšanas veidiem
pašnodarbinātajiem 2013.gadā

1.tabula

Apdrošināšanas veidi	Likme (%)		
	Pašnodarbinātajam	Pašnodarbinātajam- kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju(tai skaitā pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	Nekustamā īpašuma apsaimniekotājam – saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātājam
Pensiju apdrošināšana	26,60	26,60	26,60
Apdrošināšana pret bezdarbu	–	–	–
Darba negadījumu apdrošināšana	–	–	–
Invaliditātes apdrošināšana	2,42	–	2,42
Maternitātes un slimības apdrošināšana	2,21	2,17	–
Vecāku apdrošināšana	0,94	0,94	–
Likme kopā	32,17	29,71	29,02

2. Fiziskā persona, kura veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un ir reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, ir pakļauta pensiju apdrošināšanai un invaliditātes apdrošināšanai, t.i., obligāto

iemaksu aprēķināšanai piemēro nekustamā īpašuma apsaimniekotājam noteikto obligāto iemaksu likmi.

5.Piemērs.

Fiziskā persona, kura reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, 2013.gadā gūst ienākumus no advokāta darbības un sava nekustamā īpašuma iznomāšanas. Persona nav pensijas vecumā un nav arī I vai II grupas invalīds. Šajā gadījumā persona obligātās iemaksas aprēķina, piemērojot nekustamā īpašuma apsaimniekotājiem noteikto obligāto iemaksu likmi, t.i., 29,02%.

3. Ja mainās pašnodarbinātā apdrošināšanas statuss, atbilstošā obligāto iemaksu likme piemērojama ar nākamo mēnesi pēc apdrošināšanas statusa maiņas.

4. Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana

1. Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekts ir brīvi izraudzīti **ienākumi** (no preču ražošanas, darbu izpildes, pakalpojumu sniegšanas, radošās un profesionālās darbības un citi ienākumi no saimnieciskās darbības. Obligāto iemaksu objekta izvēli persona var izdarīt tikai vienu reizi par pārskata ceturkšņa mēnešiem.

2. Obligāto iemaksu objektu pašnodarbinātais izvēlas, ievērojot Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, kā arī savus faktiskos ienākumus, kas gūti no saimnieciskās darbības.

3. Obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru gadam pašnodarbinātajiem nosaka divpatsmitkārtīgā Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmērā.

4. 2013.gadā Ministru kabineta noteiktā minimālā mēneša darba alga ir Ls 200, līdz ar to pašnodarbinātajiem obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs 2013.gadam ir **Ls 2400** (Ls 200 x 12 mēneši). Savukārt, obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs mēnesim ir **Ls 200**.

5. Obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs tiek noteikts proporcionāli mēnešu skaitam, kuros persona kalendārā gada laikā atradusies pašnodarbinātā statusā.

Ja persona nav atradusies pašnodarbinātā statusā visu kalendāra gadu, tad obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru nosaka, mēnešu skaitu, kuros persona atzīstama par pašnodarbinātu, reizinot ar obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru mēnesim.

6.Piemērs.

Nodokļu maksātājs 2013.gada 6.jūnijā reģistrējas VID kā saimnieciskās darbības veicējs. Šajā gadījumā obligāto iemaksu objekta gada minimālais apmērs 2013.gadam ir Ls 1400 (7 mēneši x Ls 200) nevis Ls 2400.

6. Pašnodarbinātie, obligāto iemaksu objekta noteikšanas vajadzībām **ienākumu**, no kura veicamas obligātās iemaksas, nosaka, kā konkrētā mēneša saimnieciskās darbības ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību.

7.Piemērs.

Pašnodarbinātajam, kas nodarbojas ar friziera pakalpojumu sniegšanu, ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

Janvārī: ieņēmumi – Ls 300, izdevumi – Ls 100;

Februārī: ieņēmumi – Ls 0, izdevumi – Ls 70;

Martā: ieņēmumi – Ls 200, izdevumi – Ls 50.

Lai noteiktu, par kuriem ceturkšņa mēnešiem ir jāveic obligātās iemaksas, pašnodarbinātajam ir jānosaka katra mēneša ienākumi (t.i., no ieņēmumiem jāatņem izdevumi):

Janvāra ienākumi ir Ls 200 (Ls 300 – Ls 100);

Februārī ienākumi nav, bet ir zaudējumi Ls 70 (Ls 0 - Ls70);

Marta ienākumi ir Ls 150 (Ls 200 – Ls 50).

Obligātās iemaksas ir jāveic tikai par janvāra mēnesi, jo pašnodarbinātā ienākumi no saimnieciskās darbības šajā mēnesī ir sasnieguši minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim, t.i., Ls 200.

7. Ja izdevumi tiek uzskaitīti gadam vai citam laikposmam, mēneša ienākumu aprēķināšanai izmanto attiecīgi proporcionālo izdevumu daļu:

Mēneša izdevumi = Kopējā izdevumu summa / Mēnešu skaits, par kuriem aprēķināti izdevumi.

8.Piemērs.

Zemnieku saimniecības pamatlīdzeklim gada nolietojuma summa ir Ls 1800. Zemnieku saimniecības ieņēmumi no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas jūnija mēnesī ir Ls 1000, savukārt, izdevumi ir Ls 750. Pamatlīdzekļa nolietojuma summa mēnesim ir Ls 150 (Ls 1800 : 12 mēneši).

Zemnieku saimniecības īpašnieks par jūnija mēnesi obligātās iemaksas var neveikt, jo ienākumi jūnijā ir Ls 100 (Ls 1000 – Ls 750 – Ls 150), kas nesasniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim.

8. Ja tiek gūti ienākumi no dažādiem saimnieciskās darbības veidiem, piemēram, gan no sava nekustamā īpašuma nomas, gan no prakses ārsta darbības, tad obligāto iemaksu objektu nosaka, summējot abus ienākumu veidus.

9. Nosakot pašnodarbinātā obligāto iemaksu objektu, netiek summēti tie ienākumi, kurus gūstot, persona saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” nav apdrošināmās personas statusā.

9. Piemērs.

Zemnieku saimniecības īpašnieks – pensionārs, kurš pats veic operatīvās vadības funkcijas šajā zemnieku saimniecībā, paralēli gūst ienākumus arī kā zvērināts advokāts (advokāta darbība tiek veikta ārpus zemnieku saimniecības saimnieciskās darbības un ienākumus no advokāta darbības gūst pats zemnieku saimniecības īpašnieks kā fiziskā persona). Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai tos ienākumus, kuri gūti no zvērināta advokāta darbības, jo zemnieku saimniecības īpašnieks pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināma persona.

10. Piemērs.

Zemnieku saimniecībai ir divi darbības veidi – lauksaimniecības produkcijas ražošana un veterināro pakalpojumu sniegšana. Zemnieku saimniecības īpašnieks ir pensionārs, kurš pats veic operatīvās vadības funkciju savā zemnieku saimniecībā. Šajā gadījumā īpašniekam no zemnieku saimniecības gūtajiem ienākumiem obligātās iemaksas nav jāveic arī tad, ja ienākumi no zemnieku saimniecības mēnesī pārsniedz Ls 200, jo zemnieku saimniecības īpašnieks pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināma persona.

11. Piemērs.

Nekustamā īpašuma iznomātājs – pensionārs – gūst ienākumus arī no sadzīves tehnikas remontdarbu veikšanas. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai tos ienākumus, kas gūti no remontdarbu veikšanas, jo sava nekustamā īpašuma apsaimniekotājs pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināma persona.

12. Piemērs.

Saimnieciskās darbības veicējs – pensionārs – nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu un zemes apstrādes pakalpojumu sniegšanu ar savu tehniku. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai tos ienākumus, kas gūti no zemes apstrādes pakalpojumu sniegšanas, jo piemājas saimniecības īpašnieks pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināma persona.

13. Piemērs.

Fiziskā persona ir reģistrējusi saimniecisko darbību – sava nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana. Fiziskā persona ir pārdevusi arī kokmateriālus no īpašumā esošā meža. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma pircējs izmaksas vietā ir ieturējis iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemērojot 10 procentu likmi.

Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus, kas gūti no sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanas. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma obligātās iemaksas personai nav jāveic, jo šie ienākumi nav uzskatāmi par ienākumiem no personas saimnieciskās darbības.

10. Obligāto iemaksu objektā netiek ietverts valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

14.Piemērs.

Saimnieciskās darbības veicējs nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu un saņem no Lauku atbalsta dienesta vienotos platībmaksājumus. Lauksaimnieciskās darbības ieņēmumi septembrī ir Ls 400, no Lauku atbalsta dienesta saņemtie vienotie platībmaksājumi – Ls 300, bet izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko darbību – Ls 220.

Tā kā personas ienākumi septembrī, neņemot vērā Lauku atbalsta dienesta maksājumus, ir Ls 180 (Ls 400 – Ls 220), tad obligātās iemaksas par šo mēnesi nav jāveic.

11. Obligāto iemaksu objekts nav vienreizējā dotācija bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai.

15.Piemērs.

Pašnodarbinātais 2013.gada janvārī ir saņēmis vienreizējo komercdarbības dotāciju Ls 4000 biznesa plāna īstenošanai, kas paredzēta pamatlīdzekļu un materiālu iegādei. 2013.gada 27.janvārī pašnodarbinātais ir saņēmis samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem – Ls 250, savukārt, saimnieciskās darbības izdevumi janvārī ir Ls 90. Tā kā janvārī pašnodarbinātā ienākumi no saimnieciskās darbības, neieskaitot saņemto dotāciju Ls 4000, ir Ls 160 (Ls 250 - Ls 90), tad obligātās iemaksas par janvāri nav jāveic.

12. Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas līdz Ls 2000 gadā ir obligāto iemaksu objekts.

13. Nosakot obligāto iemaksu objektu, netiek ņemti vērā iepriekšējo gadu saimnieciskās darbības zaudējumi.

5. Obligāto iemaksu aprēķināšanas un veikšanas kārtība

1. Pašnodarbinātais aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kādā noteikta pašnodarbinātajam.

2. Pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas par pārskata ceturksni līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam, t.i., par I ceturksni – līdz 15.aprīlim, par II ceturksni – līdz 15.jūlijam, par III ceturksni – līdz 15.oktobrim un par IV ceturksni – līdz nākamā gada 15.janvārim.

3. Pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas par tiem pārskata ceturkšņa mēnešiem, kuros ienākumi no saimnieciskās darbības ir sasnieguši vismaz Ls 200 mēnesī. Obligātās iemaksas ir jāveic no summas, kas nav mazāka par Ls 200.

16.Piemērs

Persona gūst ienākumus no piemājas saimniecības un ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja. Persona nav pensijas vecumā un nav arī I vai II grupas invalīds. Pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem persona konstatē, ka tās ienākumi no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas janvāra mēnesī ir Ls 500, februārī – Ls 300, martā – Ls 270.

Tā kā saimnieciskās darbības ienākumi visos ceturkšņa mēnešos pārsniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim, t.i., Ls 200, tad personai par katru šā ceturkšņa mēnesi ir jāaprēķina un jāveic obligātās iemaksas. Persona iemaksas izvēlas veikt no Ls 200 mēnesī.

Obligāto iemaksu apmēru mēnesim aprēķina šādi:

$$Ls\ 200 \times 32,17\% = Ls\ 64,34.$$

Tātad par attiecīgo ceturksni personai budžetā ir jāpārskaita obligātās iemaksas Ls 193,02 apmērā (Ls 64,34 x 3 mēneši).

Iemaksas pēc savas izvēles persona var aprēķināt un veikt arī no lielākas summas, piemēram, no Ls 270 mēnesī, bet tas nav obligāti. Iemaksas par mēnesi no summas, kas mazāka par Ls 200, veikt nedrīkst (izņemot šīs sadaļas 5.punktā minētajos gadījumos).

4. No tā mēneša, kad pašnodarbinātā **gada** ienākumi sasniedz obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, obligātās iemaksas ir jāveic par visiem turpmākajiem mēnešiem, vismaz no Ls 200, līdz kalendārā gada beigām vai pašnodarbinātā statusa zaudēšanai (obligātās iemaksas jāveic arī par tiem mēnešiem, kuros ir bijuši zaudējumi vai kuros nav ienākumi, vai arī mēneša ienākumi ir mazāki nekā obligāto iemaksu objekts mēnesim).

17.Piemērs.

Persona ir pašnodarbinātā statusā visu kalendāro gadu.

2.tabula

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (Ls) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (Ls), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekta minimālais apmērā (Ls), no kura jāveic iemaksas
I	120	120	0
II	100	220	0
III	200	420	200
IV	200	620	200
V	-10	610	0
VI	400	1010	200
VII	170	1180	0
VIII	440	1620	200

IX	800	2420	200
X	-100	2320	200
XI	0	2320	200
XII	80	2400	200

Tā kā septembra mēnesī pašnodarbinātā saimnieciskās darbības ienākumi, skaitot no gada sākuma, ir pārsnieguši obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, t.i., Ls 2400, tad obligātās iemaksas, vismaz no Ls 200, ir jāveic arī par oktobri, novembri un decembri, lai gan nevienā no šiem mēnešiem ienākumi nav sasnieguši obligāto iemaksu objektu – Ls 200.

18.Piemērs.

Persona ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja 2013.gada 1.jūnijā.

3.tabula

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (Ls) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (Ls), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs (Ls), no kura jāveic iemaksas
VI	400	400	200
VII	300	700	200
VIII	210	910	200
IX	0	910	0
X	490	1400	200
XI	0	1400	200
XII	0	1400	200

Tā kā persona pašnodarbinātā statusā nav bijusi visu kalendāro gadu, bet 7 mēnešus, tad obligāto iemaksu objekta gada minimālais apmērs šajā gadījumā ir Ls 1400 (Ls 200 x 7 mēneši). Tā kā oktobra mēnesī pašnodarbinātā saimnieciskās darbības ienākumi, skaitot no darbības sākuma, ir sasnieguši obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, tad obligātās iemaksas, vismaz no Ls 200, ir jāveic arī par novembri un decembri, lai gan nevienā no šiem mēnešiem ienākumi nav sasnieguši obligāto iemaksu objektu mēnesim, t.i., Ls 200.

5. Pašnodarbinātais no aprēķinātā obligāto iemaksu objekta apmēra atskaita proporcionālo daļu par pārejošas darbnespējas, kā arī grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām ir izsniegta darbnespējas lapa B.

19.Piemērs.

Pašnodarbinātā persona 2013.gada aprīlī sakarā ar noslēgto autoratlīdzības līgumu saņem ienākumu Ls 290. Tātad par aprīli ir jāveic obligātās iemaksas.

No 17. līdz 28.aprīlim (ieskaitot) minētajai personai ir izsniegta darbnespējas lapa B (12 dienas).

Lai šādā situācijā precīzi noteiktu pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru aprīlī (30 dienas), no mēneša minimālā objekta, atskaita proporcionālo daļu par darbnespējas lapu B:

$$Ls\ 200 - Ls\ 200 : 30\ dienas \times 12\ dienas = Ls\ 120$$

Tātad obligāto iemaksu minimālais objekts aprīlī, no kā jāaprēķina un jāveic iemaksas, ir Ls 120. Par aprīli veicamo iemaksu apmērs ir Ls 38,60 (Ls 120 x 32,17%).

20.Piemērs.

Pašnodarbinātā persona 2013.gada oktobrī saņem ienākumu Ls 300, bet novembrī ienākumu nav.

Minētajai personai ir izsniegta darbnespējas lapa B no 27.oktobra līdz 9.novembrim (ieskaitot), t.i., kopā 14 kalendārās dienas (oktobrī – 5 dienas, novembrī – 9 dienas).

Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru oktobrim nosaka šādi:

$$Ls\ 200 - Ls\ 200 : 31\ diena \times 5\ dienas = Ls\ 167,74.$$

Tātad obligāto iemaksu minimālais objekts oktobrī, no kā jāaprēķina un jāveic iemaksas, ir Ls 167,74. Par oktobri veicamo iemaksu apmērs ir Ls 53,96 (Ls 167,74 x 32,17%).

Ja pašnodarbinātā persona novembrī ienākumu negūst, tad obligāto iemaksu objekts arī neveidojas. Līdz ar to nerodas iespēja obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru samazināt par proporcionālo daļu par pārejošu darbnespēju novembrī (9 dienām).

21.Piemērs.

Pašnodarbinātā persona – 2013.gada februārī saņem ienākumu Ls 2500. Tātad ir pārsniegts obligāto iemaksu objekta gada minimālais apmērs un obligātās iemaksas ir jāveic par katru mēnesi (vismaz no Ls 200) līdz gada beigām neatkarīgi no turpmākā ienākuma apmēra taksācijas gadā.

Ar šī paša gada 1.jūliju pašnodarbinātā persona dodas grūtniecības atvaļinājumā, par kuru ir izsniegta darbnespējas lapa B par 56 dienām (no 1.jūlija līdz 25.augustam (ieskaitot)). Sākot ar 26.augustu, minētajai personai turpinās dzemdību atvaļinājums, par kuru tiek izsniegta darbnespējas lapa B vēl uz 56 dienām (no 26.augusta līdz 20.oktobrim (ieskaitot)).

Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs šajā periodā, tiek noteikts šādi (pieņemot, ka pašnodarbinātā persona izvēlējusies obligātās iemaksas veikt no Ls 200):

- tā kā jūlijā, augustā un septembrī darbnespējas lapa B ir izsniegta par visu mēnesi, tad obligātās iemaksas var neveikt,

- oktobrī (31 kalendārā diena) obligāto iemaksu objekta noteikšanai piemērojama proporcija:

$Ls\ 200 - Ls\ 200 : 31\ diena \times 20\ dienas = Ls\ 70,97.$

Tātad oktobra obligāto iemaksu minimālais objekts, no kā veicamas iemaksas, ir Ls 70,97, bet, par novembri un decembri obligātās iemaksas jāveic vismaz no Ls 200.

6. Obligātās iemaksas ieskaita:

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas numurs 90000050138

Saņēmēja iestāde VALSTS KASE

BIC kods TREL LV22

LV37TREL1060000220000

6. Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana

1. Pašnodarbinātais līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša piecpadsmitajam datumam, t.i., līdz 15.aprīlim, 15.jūlijam, 15.oktobrim un nākošā gada 15.janvārim, veic obligātās iemaksas un iesniedz VID ziņojumu „Ziņojums par pašnodarbinātā vai iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja – ārvalstnieka, vai ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja – ārvalstnieka valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām pārskata ceturksnī” (turpmāk – pašnodarbinātā ziņojums) (MK 2010.gada 7.septembra noteikumu nr.827 4.pielikumu).

2. Pašnodarbinātā ziņojumu iesniedz tikai par to pārskata ceturksni, par kuru tiek veiktas obligātās iemaksas (arī tad, ja obligātās iemaksas tiek veiktas par vienu vai diviem pārskata ceturkšņa mēnešiem).

3. Ja obligātās iemaksas par attiecīgo pārskata ceturksni netiek veiktas, tad pašnodarbinātā ziņojums par šo ceturksni nav jāiesniedz.

23.Piemērs

Pašnodarbinātā ienākumi pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu žurnāla uzskaites datiem 2013.gada jūlijā ir Ls 195, augustā – Ls 110 un septembrī - Ls 187. Tā kā nevienā no 2013.gada 3.ceturkšņa mēnešiem ienākumi nav sasnieguši Ls 200 un iemaksas par šo ceturksni netiek veiktas, tad pašnodarbinātā ziņojums par 2013.gada 3.ceturksni VID nav jāiesniedz.

4. Ja pārskata mēnesī mainās pašnodarbinātā apdrošināšanas statuss, tad pašnodarbinātais ziņojumā norāda abus apdrošināšanas statusus.

5. Lai iesniegtu VID pašnodarbinātā ziņojumu par veiktajām sociālajām iemaksām, iesakām izmantot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS), ja ziņojuma iesniedzējs - pašnodarbinātais ir noslēdzis līgumu par elektronisko dokumentu parakstīšanu ar elektronisko parakstu, izmantojot VID EDS pakalpojumus.

No EDS piedāvātajām veicamajām darbībām ir jāaktivizē darbība „Jauns”.

Aktivizētajā izvēlnē „Jauna dokumenta ievade” sadaļā „Grupa” izvēlās „Valsts sociālās apdrošināšanas dokumenti”.

Nodokļu maksātājs ⓘ **BĒRZIŅŠ JĀNIS**

Grupa	Izvēlieties
Veids	Izvēlieties
<i>Pilnais nosaukums:</i>	Pievienotās vērtības nodokļa dokumenti Iedzīvotāju ienākuma nodokļa dokumenti PVN atmaksu ES izejošie dokumenti
Dokumenta versija	Darījumu apliecinātie dokumenti Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti Gada pārskati

sadaļā „Veids” – „Pašnodarbinātā ziņojums”.

Nodokļu maksātājs ⓘ **BĒRZIŅŠ JĀNIS**

Grupa	Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti
Veids	Izvēlieties *
<i>Pilnais nosaukums:</i>	Izvēlieties Darba devēja ziņojums (V/SAQL un IIN)
Dokumenta versija	Pašnodarbinātā ziņojums Ziņas par darba ņēmējiem

Turpināt Notīrīt

Aizpildot ziņojumu, pievērsiet uzmanību apdrošinātās personas statusa izvēlei.

Apdrošinātās personas statuss: PN

Apdrošinātās personas statusa atšifrējums:

Rādītāji	1*
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	0,0
Anrēķinātās valsts sociālās	

DNPĀ - Iekšz. darba ņēmējs un pension. pie DD-ārvalstnieka
 DNPĀ - Iekšz. darba ņēmējs pie DD-ārvalstnieka
 DPĀ - Iekšz. darba ņēmējs-pensionārs pie DD-ārvalstnieka
 PN - Pašnodarbinātais
 PNP - Pašnodarbinātais un pašnodarbinātais pensionārs
 PNI - Persona - nekustamā īpašuma apsaimniekotāja
 PP - Pašnodarbinātais pensionārs
 ĀV - Ārvalstu darba ņēmējs pie DD-ārvalstnieka

Kad dokuments ir pilnībā aizpildīts, to ir nepieciešams saglabāt (iesakām ievades laikā arī saglabāt dokumentu, izmantojot hipersaiti „Saglabāt”) un pārbaudīt, uzklikšķinot uz hipersaites „Pārbaudīt un saglabāt”.

[Saglabāt](#) [Pārbaudīt un saglabāt](#)

Ja dokumentā nav konstatētas kļūdas, pēc saglabāšanas, tas parādīsies dokumentu sarakstā ar statusu „Gatavs iesniegšanai” un to būs iespējams parakstīt, ailē „Darbības” uzklikšķinot uz spiedpogas „Paraksts” (👤).

Numurs, datums	Statuss	Dokumenta nosaukums	Periods		Nodokļu maksātājs	Papildus informācija	Darbības
			no	līdz			
#21008398 06.07.2012	Gatavs iesniegšanai	Pašnodarbinātā ziņojums	01.04.2012	30.06.2012			👤 📄 ✖

Parakstīšanas loga obligāti jābūt aizpildītam dokumenta iesniegšanas veidam. Lai parakstītu dokumentu, jāuzklikšķina uz spiedpogas „Browse” (latviešu valoda – „Izvēlēties”/„Pārlikt”).

Adresāts: Valsts ieņēmumu dienests

Izstrādāšanas vieta: Rīga

EDS dokuments

Veids: Pašnodarbinātā ziņojums

Numurs: 21008398 Taks. periods no: 01.04.2012 līdz 30.06.2012

Sagatavotājs: BĒRZIŅŠ JĀNIS

Atbildīgā persona:

[Apskatīt XML formātā](#) [Apskatīt HTML formātā](#) [Labot dokumentu](#)

Nodokļu maksātājs, kura vārdā tiek iesniegts dokuments

Reģistrācijas kods: 121212121

Nosaukums: BĒRZIŅŠ JĀNIS

Juridiskā adrese: Meža ielā 1, Rīga

Parakstītājs

Vārds, uzvārds: Jānis Bērziņš Personas kods: 121212121

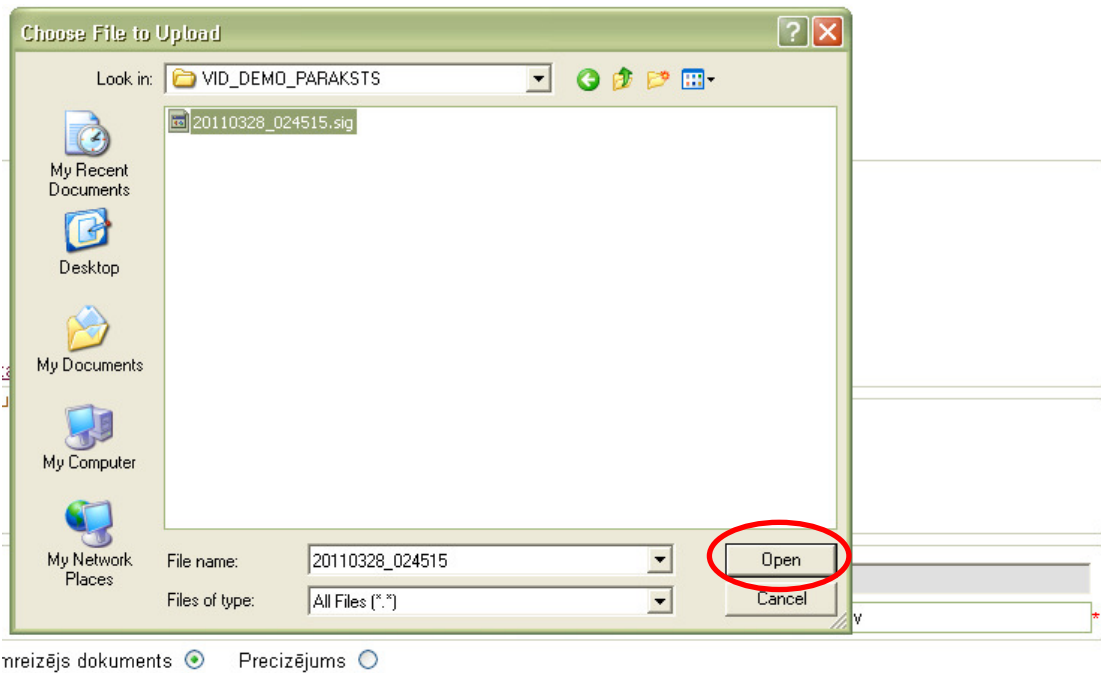
Amats: E-pasts: berzins@berzins.lv

Iesniegšanas veids: Pirmreizējs dokuments Precizējums

Atslēgas fails:

[Parakstīt](#) [Atcelt](#)

Atvērtajā dialoga logā izvēlās paraksta failu un uzklikšķina uz spiedpogas „Open” (latviešu valoda – „Atvērt”). Lai parakstītu dokumentu, ir jāuzklikšķina uz hipersaites „Parakstīt”.

Ja parakstīšana notikusi veiksmīgi, ekrāna loga augšējā malā parādīsies paziņojums par dokumenta parakstīšanu un tā statusu.

**Dokuments #21007924 sekmīgi parakstīts.
Jaunais dokumenta statuss ir: iesniegts**

Nākošajā dienā dokumenta parakstītājs saņems e-pastā informāciju par iesniegtā dokumenta pieņemšanu vai norādīšanu. To var redzēt arī EDS, kur tiek atspoguļots dokumenta statuss. Lai redzētu saņemto paziņojumu no sistēmas, ailē „Saņemta atbilde” jāuzklikšķina uz teksta par dokumenta pieņemšanas datumu un laiku.

Numurs, datums	Statuss	Dokumenta nosaukums	Periods		Saņemta atbilde
			no	līdz	
#21008313 21.06.2012	+ Pieņemts	Ziņas par darba pēmējiem			Pieņemts 13.01.2012 14:56:21
#21008312 21.06.2012	+ Pieņemts	leleN pārskats par izmaksām nerezidentiem	01.05.2012	31.05.2012	Pieņemts 13.01.2012 12:06:56 Pieņemts 13.01.2012 12:06:45
#21008167 08.06.2012	+ Pieņemts	Paziņojums par FP izmaksātajām summām (kopsavilkums)	01.05.2012	31.05.2012	Pieņemts 13.01.2012 11:56:26 Pieņemts 19.12.2011 11:26:41
#21008067 02.05.2012	Kļūdainis	Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija	01.01.2012	31.03.2012	Pieņemts 20.12.2011 13:26:59
#21007924 27.03.2012	* Iesniegts	Ziņas par darba pēmējiem			Noraidīts 07.12.2011 16:57:40

7. Saistošo normatīvo aktu saraksts

1. [Likums „Par valsts sociālo apdrošināšanu”.](#)

2. Ministru kabineta noteikumi:

2.1. [Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumi Nr.827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli”.](#)

2.2. [Ministru kabineta 2008.gada 2.decembra noteikumi Nr.992 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru un tā noteikšanas kārtību pašnodarbinātajam”.](#)

2.3. [Ministru kabineta 2012.gada 11.decembra noteikumi Nr.868 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2013.gadā”.](#)